

Utförandekontroll

Med utförandekontroll avses i EKS (Avd A, 15-17 §) byggherrens kontroll av att

- 1) tidigare inte verifierbara projekteringsförutsättningar som är av betydelse för säkerheten är uppfyllda och att
- 2) arbetet utförs enligt gällande beskrivningar, ritningar och andra handlingar.

I EKS delas utförandekontrollen i sin tur upp i grundkontroll och tilläggskontroll.

➤ *Med grundkontroll avses i EKS den generella kontrollen av material, produkter och arbetsutförande.*

➤ *Med tilläggskontroll avses i EKS den specifika kontroll som ska ske av*

- 1) konstruktionsdetaljer som har avgörande betydelse för konstruktionens bärförmåga, stadga eller beständighet,
- 2) konstruktionsdetaljer med speciellt utförande och
- 3) påverkan på omgivningen.

För tilläggskontrollen ska en plan upprättas.

Enligt EKS 9, Avd A, 18 §, ska resultaten av utförda kontroller, alltså även grundkontrollen, dokumenteras. Eventuella avvikelser med tillhörande åtgärder ska noteras liksom andra uppgifter av betydelse för den färdiga konstruktionens kvalitet.

Som allmänna råd anges i EKS 9, Avd A, 15 respektive 16 §, att materialspecifika regler för grundkontroll respektive tilläggskontroll finns i respektive materialdel eller i till dessa kopplade standarder om utförande. Stålkonstruktioner behandlas i EKS 9, Avd E, och där hänvisas endast till Eurokod 3, som i sin tur anger att Eurokod 3 är avsedd att användas tillsammans med (bl a) EN 1090 samt att i tillägg till de allmänna förutsättningarna i Eurokod 0 gäller att tillverkning och montering överensstämmer med EN 1090.

➤ *Om inga särskilda krav på kontroll anges i bygghandlingarna ska stålkonstruktioner kontrolleras enligt EKS och SS-EN 1090-2.*

➤ *Enligt SS-EN 1090-2 ska det finnas en kontrollplan som är specifik för konstruktionen. SS-EN 1090-2 skiljer inte på grundkontroll och tilläggskontroll. All kontroll enligt SS-EN 1090-2 bör betraktas som tilläggskontroll.*

Mer information om vad grundkontrollen bör omfatta ges inte i EKS. Råd om vad en grundkontroll av en stålkonstruktion bör omfatta kan man däremot hitta i "gamla" BSK 07, avsnitt 9:6, där detaljerade råd om grundkontrollens omfattning ges under rubrikerna

- Material
- Mått, ytor och form
- Svetsförband
- Skruvförband
- Rostskydd
- Brandskyddsmålning

➤ *I BSK 07, avsnitt 9:60, anges att grundkontrollen bör utföras av en person som inte utfört aktuellt arbetsmoment.*

Lämplig kompetens för den som ansvarar för grundkontrollen beror av det specifika projektets komplexitet och karaktär, men det kan t ex vara en certifierad arbetsledare/inspektör – CA stål som ges ansvaret för utförandet av grundkontrollen. Se även SBI:s handbok, avsnitt 1.3, Kvalifikationskrav för personal.

I BSK 07, avsnitt 9:60, sägs även att vid bedömningen av erforderlig omfattning av grundkontrollen kan bl a förekommande rutiner för operatörens avsyning av eget arbete beaktas. En lämplig ordning kan vara att utföra allkontroll vid början av en tillverkning eller montering, vilket kan reduceras till delkontroll vid tillfredsställande kontrollutfall.

➤ *Tilläggskontroll enligt EKS bör likställas med den detaljkontroll som är aktuell enligt SS-EN 1090-2 och som ska anges i den kontrollplan som är specifik för konstruktionen. Normalt bör kontrollplanen upprättas av konstruktören eller en särskild sakkunnig.*

Aktuell utförandeklass (EXC) är en viktig styrande parameter för kontrollens omfattning. Till exempel krävs ingen kompletterande oförstörande provning (NDT) för svetsar i EXC1 om det inte är särskilt föreskrivet. För EXC2 – EXC4 ska metoder för NDT väljas i enlighet med EN 12062 och kontrollen ska utföras av personal certifierad för nivå 2 enligt EN 473.

➤ *Tilläggskontroll bör utföras av fristående sakkunnig. Se även SBI:s handbok, avsnitt 1.3, Kvalifikationskrav för personal.*